

INWAZYJNE GATUNKI OBCE (IGO)

- nierówna walka

GATUNKI OBCE vs. INWAZYJNE OBCE

Gatunek obcy oznacza każdego żywego osobnika gatunku, podgatunku lub niższego taksonu zwierząt, roślin, grzybów lub drobnoustrojów wprowadzonego przez człowieka poza jego naturalny zasięg. Pojęcie to obejmuje wszelkie części, gamety, nasiona, jaja lub diaspory tych gatunków, jak również hybrydy, odmiany lub rasy zdolne do przeżycia i rozmnażania.

Inwazyjny gatunek obcy (IGO) oznacza gatunek obcy, którego wprowadzenie lub rozprzestrzenianie się zagraża bioróżnorodności i powiązanym usługom ekosystemowym lub oddziałuje na ekosystem w niepożądany sposób.

NIERÓWNA WALKA

Walka z IGO jest skomplikowana i wymaga wspólnego zaangażowania jednostek naukowych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych i wszystkich obywateli. Cześć inwazyjnych gatunków obcych najprawdopodobniej nie będzie mogła być już wyeliminowana ze środowiska naturalnego.

nawłoc kanadyjska
Solidago canadensis.

rdestowiec japoński
Reynoutria japonica

PROBLEM INWAZJI BIOLOGICZNYCH

Inwazje biologiczne gatunków obcych są obecnie uznawane za jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla przyrody na świecie. Przyczynia się do tego nieprzewidywalność i duża dynamika tego procesu.

Inwazje biologiczne pozostają jednym z najściślej zbadanych i najmniej rozpoznanych czynników zagrażających różnorodności biologicznej.

Należy podkreślić, że problem inwazji biologicznych jest wynikiem negatywnego oddziaływania, jakie wykazuje jedynie **znikoma frakcja** wszystkich gatunków obcych wprowadzanych na nowe obszary. Szacuje się jednak, że straty wynikające z występowania inwazyjnych gatunków obcych sięgają aż 5 do 10% globalnego produktu brutto.

BAZA GATUNKI OBCE W POLSCE

Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk gromadzi informacje o gatunkach obcych w Polsce od 1999 roku. Obecnie **w bazie znajduje się ponad 2100 gatunków obcych**. Baza stanowi kompendium informacji o gatunkach obcych odnotowanych w Polsce, zawiera m.in. informacje o statusie poszczególnych gatunków, mapy występowania, odnośniki do literatury itp.

Serdecznie zachęcamy do przekazywania informacji o gatunkach obcych, w szczególności tych, których nie ma w bazie lub tych, dla których stwierdzono nowe miejsca występowania.

Więcej informacji znajduje się na stronie:
<https://www.iop.krakow.pl/ias> (kod QR)

ODPOWIEDZIALNE DZIAŁANIA

Nowa inwazja biologiczna może zacząć się od jednej złej decyzji jednego człowieka. Odpowiednia wiedza i odpowiedzialne działania mogą zapobiec takim sytuacjom. Warto pamiętać, żeby nie przywozić obcych gatunków do Polski, nie wypuszczać hodowlanych zwierząt do środowiska naturalnego, odpowiednio dobierać rośliny ogrodowe i reagować, gdy zachodzi taka potrzeba.

Drobne decyzje mogą mieć wielkie znaczenie!

Północnoamerykański szop pracz *Procyon*

lotor jest wszystkożernym drapieżnikiem, który poluje na ptaki, płazy, ryby i drobne ssaki, ograniczając liczebność rodzimych gatunków i zaburzając równowagę ekosystemów. Przenosi choroby i pasożyty (np. wściekliznę, glisty), które mogą być niebezpieczne dla ludzi i zwierząt.

Szybko adaptuje się do różnych ekosystemów

Północnoamerykański żółw czerwonooczy *Trachemys scripta elegans* w środowisku naturalnym Europy konkuruje z rodzimymi gatunkami żółwi (np. żółwiem błotnym), wypierając je z siedlisk. Jest bardzo odporny i ma szeroką dietę – zjada rośliny, owady, ryby, a nawet płazy, co zaburza równowagę ekosystemów wodnych. Może przenosić groźne choroby i pasożyty.

Barszcz Kaukaski Sosnowskiego

Heracleum sosnowskyi został sprowadzony do Polski w XX wieku jako roślina paszowa. Wypiera rodzime gatunki, zmniejsza bioróżnorodność i jest trudny do zwalczania. Zagraża zarówno ludziom i zwierzętom. Sok barszczu w kontakcie ze skórą i światłem słonecznym powoduje poważne poparzenia, a nawet martwicę tkanek.

Badania inwazyjnych gatunków obcych prowadzą naukowcy z **Zespołu badawczego Inwazje biologiczne** Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Kontakt: sekretariat@iop.krakow.pl
www.iop.krakow.pl/ias

Spółeczna
Odpowiedzialność
Nauki II

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Projekt „Naukowiec w terenie – wiedza o przyrodzie z pierwszej ręki”, nr POPUL/SP/0514/2023/01, dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Spółeczna odpowiedzialność nauki II”.